

Izvorni naučni rad
UDK 791.228-053.4

Valentina MAJDENIĆ (Osijek)

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (Osijek)
vmajdeni@gmail.com

Andrea VUČETIĆ (Osijek)

Doktorska škola pri Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera (Osijek)
andrea.vucetic2@gmail.com

ŠTO PORUČUJU *ODDBODSI*: PRIMJER NEPRIMJERENE NEVERBALNE KOMUNIKACIJE

Usprkos sve većem utjecaju društvenih mreža na mlade, mlada su djeca i dalje najizloženija utjecaju televizije. Pritom mislimo na djecu vrtićke i predškolske dobi te nižih razreda osnovne škole, jer za gledanje pokretnih slika nije uvijek potrebno znati čitati. Posebno su takvi animirani sadržaji dostupni i primamljivi djeci ako su slike glasovno popraćene na materinskom jeziku ili ako se temelje na neverbalnoj komunikaciji poput *Oddbods*a. Riječ je o kratkometražnom animiranom filmu, namijenjenom djeci vrtićke i predškolske dobi, koji pokazuje svakodnevni život sedam čudovišnih likova: Fusea, Poga, Newt, Bubblesa, Jeffa, Slicka i Zeea. Imajući na umu činjenicu da su djeca podložna manipulativnom utjecaju televizije koja često prikazuje neprimjerene sadržaje čak i putem animiranih filmova, istražile smo primjere neprimjerene neverbalne komunikacije u *Oddbodsima*. Polazeći od pretpostavke da epizode tog animiranog filma prikazuju primjere neprimjerenog ponašanja, nametnula su se četiri cilja ovoga rada. Prvo, na uzorku od 20 odgledanih petominutnih epizoda izračunale smo u kojem se postotku javljaju takvi sadržaji. Drugo, slična smo ponašanja prepoznale u mimici u kojoj se ona ostvaruju kroz različita stanja i emocije. Treće, neprimjerene smo geste prepoznale i oprimjerile odnosom *Oddbods*a prema hrani, životinjama, prirodi, poslu, materijalnim predmetima, prometu, bontonu, ali i jednih prema drugima što nas dovodi i do četvrtog cilja, a to je analizirati neprimjereni fizički kontakt dvaju ili više *Oddbods*a. Potvrdile smo početnu hipotezu i odgonetnule nametnute ciljeve koristeći se preglednim tablicama, metodom brojenja, analizom i sinte-

zom, komparativnom metodom te kombinacijom induktivne i deduktivne metode. U konačnici se može zaključiti da *Oddbods* jesu uvjerljiv primjer neprimjerenog animiranog filma za djecu, bez obzira što upravo djeca jesu njihova ciljna dobna skupina. S obzirom da prikazuju ponašanja kojima se namjerno i svjesno šteti životinjama, prirodi, ali i drugim bićima, smatramo da se dugoročnim nekritičkim gledanjem epizoda tog animiranog filma u djeci razvija tolerancija na nasilje te oni gube osjećaj empatije. *Oddbods* mogu biti korisni jedino ako ih djeca gledaju zajedno s odraslima koji će im na tim primjerima objasniti zašto su određena ponašanja nepoželjna.

Ključne riječi: *animirani film, nasilje, neprimjerenost, neverbalna komunikacija, Oddbods*

1. Uvod

U dvadeset i prvom stoljeću sve je češći prodor i utjecaj društvenih mreža (Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat i sl.) na mlade, no smatramo kako su ona najmlađa djeca i dalje najizloženija utjecaju televizije. Pritom mislimo na djecu vrtićke i predškolske dobi te nižih razreda osnovne škole (dakle, od treće do desete godine) s obzirom na primamljive sadržaje koje televizija nudi.

Jasno je da za gledanje pokretnih slika nije potrebno znati čitati. Posebno su takvi animirani sadržaji dostupni i privlačni djeci ako su slike glasovno popraćene na materinskom jeziku ili ako se temelje na neverbalnoj komunikaciji. S obzirom na to, logično se pitamo imaju li televizija i putem nje prikazana neverbalna komunikacija utjecaj na svog mladog konzumenta – dijete – i, ukoliko je odgovor potvrđan, kakav je taj utjecaj. Pitanje je to o kojem se i danas javljaju različite teorije pa valja spomenuti one novijeg datuma.

Neverbalna je komunikacija „kroz ljudsku povijest dugo bila jedini način komunikacije“ (Rijavec, Miljković 2002: 3) te „bitan dio socijalnog ponašanja i posebnih socijalnih vještina“ (Knežević, 2003: 19). Iako prve civilizacije nisu oduvijek imale razvijen jezik, logično je pretpostaviti da su svejedno komunicirale na neki način. U prilog tome govori tvrdnja da su „ljudi, prije više stotina tisuća, a vjerojatno i milijuna godina, počeli razvijati sustav razmjene poruka – komuniciranja, služeći se gestama i mimikom, dakle govorom tijela“ (Antolović 2013: 106) što je također „dio usmenoga govornog iskaza“ (Pavelin – Lešić 2013: 25).

Upravo su govorom tijela, odnosno mimikom i gestama, oni mogli odaslati „dvije vrlo snažne i važne poruke. Jedna je poruka samoočitovanja. To

je poruka kojom svaki pojedinac govori isključivo o sebi – osobna karta koju nosimo na sebi i izlažemo je javnosti, a šaljemo je položajem tijela. Druga je poruka odnosa. Važna, snažna poruka jer govori u kakvom se odnosu nalaze sudionici razgovora. Otkriva tko koga cijeni, voli, mrzi, obožava, podržava, ignorira, simpatizira...” (Burić-Moskaljov 2014: 42)

O važnosti te neverbalne komunikacije govori i podatak da čak „70 do 80% naše komunikacije čine neverbalne poruke“ (Knežević 2003: 19). Posebno je to vidljivo u animiranim filmovima koji svojom slikom i animacijom posreduju u ostvarivanju neverbalne komunikacije. Postavilo se pitanje kakav bi mogao biti njezin utjecaj na one najmlađe, a odgovor bi se mogao iščitati iz tvrdnje da su „slike i simboli faktori od presudnog značaja za cervikalni sustav čovjeka jer dopijevaju direktno u dugoročnu memoriju“ (Aćimović 2016: 28).

Drugi je problem nepostojanje kritičke svijesti kod onih najmlađih jer „još nemaju razvijen mehanizam razaznavanja simbola i znakova, što ih čini vrlo ranjivima“ (Knezović, Maksimović 2016: 651). Kada ne postoji kritička svijest, postavlja se pitanje kakva bi bila eventualna reakcija takvog djeteta na nasilne sadržaje u animiranim filmovima. Hadžiselimović smatra da „navikavanjem na patnje i stradanje drugih, slabljenje empatije i sućuti (...) postupno gubimo sposobnost da stvari shvaćamo ozbiljno, da nas potresu užasni prizori“ (Hadžiselimović 2004: 32–33).

U konačnici je logično pretpostaviti da se navikavanjem na nasilje osoba možda i sama može preobraziti u nasilnika. Psiholog Sigman u svojoj knjizi (2009) dovodi u korelaciju gledanje nasilnih televizijskih prizora s porastom nasilnog ponašanja i agresivnosti pojedinca.

Iako je literatura o utjecaju neverbalne komunikacije i televizije sve brojnija, jasno je izražen problem sugestivnosti koju ima takva komunikacija, a koja čini temelj svih međuljudskih odnosa pa tako i onih, prikazanih putem televizije. Ta je činjenica poslužila kao poticaj za istraživanje *Oddbods*a. Riječ je o singapursko-britanskom animiranom filmu¹ čiji se sadržaj temelji na svakodnevnici sedam likova koji neverbalno komuniciraju. Svako je malo čudovište, od njih sedmero, nositelj određenog karaktera i pokazatelj određene vrste emocija i/ili ponašanja: tako je Fuse najčešće ljut, Pogo je zločest, Newt je vesela, Bubbles je nasilan prema životinjama, Jeff je pedantan, Slick je opušten, a Zee je jako neuredan.

Od 2014. godine i početka emitiranja, epizode su prikazane na ukupno 25 mreža u 105 država, s naglaskom na sljedećim programima za djecu, kao

¹ https://theoddbodsshow.fandom.com/wiki/The_Oddbods_Show_Wiki (14. 3. 2019).

što su: Boomerang, Disney Channel, Teletoon+, Cartoon Network i sl.² Pored toga, epizode su dostupne i na YouTubeu na kojemu *Oddbods* prati više od milijun ljudi, a u Hrvatskoj ih je moguće gledati u okviru redovitih televizijskih programa za djecu ili, uz plaćanje pretplate, na internetskom kanalu Oyo koji pripada televiziji Nove TV. O popularnosti ovog animiranog filma jasno govori podatak da su *Oddbods* osvojili brojne nagrade, a da su, primjerice, u 2015. godini u Ujedinjenom Kraljevstvu bili jedan od najviše rangiranih crtanih filmova za djecu iz čega iščitavamo i ciljnu dobnu skupinu.³ Iako je taj animirani film, o sedam šarenih malih čudovišta iz Bodvillea, namijenjen djeci, smatramo da sadrži i obrasce društveno neprihvatljivog ponašanja, emocionalnih reakcija, itd. što ćemo objasniti u narednim poglavljima i potpoglavljima.

2. Metodologija

Polazeći od pretpostavke da epizode animiranog filma *Oddbods* prikazuju obrasce neprimjerenog, odnosno društveno neprihvatljivog ponašanja koje se može iščitati iz gesta i mimike sedam glavnih likova, nameću se četiri cilja ovoga rada: (1) konkretno odrediti u kojem se postotku pojavljuju neprimjereni sadržaji na uzorku od 20 epizoda; (2) prepoznati i oprimjeriti neprimjerenu mimiku; (3) prepoznati i oprimjeriti neprimjerene geste; (4) prepoznati i oprimjeriti neprimjeren međusobni fizički kontakt dvaju ili više *Oddbods*a.

Na ovome mjestu valja nam objasniti zašto su nam, za ovo istraživanje, važni geste i mimika. S obzirom da likovi animiranog filma komuniciraju na isključivo neverbalan način, ne možemo analizirati njihovu verbalnu komunikaciju. Preostaju nam jedino izrazi lica koji upućuju na određena stanja i ponašanja te geste koje mogu zamijeniti riječi. S obzirom da djeca, kao gledatelji *Oddbods*a, a ujedno i pojedinci lišeni zrelog kritičkog promišljanja, uče oponašanjem onoga što vide, smatramo da su mimika i geste izuzetno važni za našu analizu i da bismo tako mogli dokazati mogući loš utjecaj animiranog filma na djecu.

Uvodni dio, u metodološkom smislu, temelji se na metodi kompilacije jer donosimo stajališta relevantnih istraživača o televiziji i neverbalnoj komunikaciji kako bismo teorijski obogatili svoj rad i čitatelja lakše uveli u temu. Nadalje, kako bi se dokazala ili opovrgnula početna pretpostavka, koristit ćemo se kombinacijom nekoliko metoda. U tom smislu tablice smatramo vrlo

² Isto.

³ Isto.

ekonomičnima jer na pregledan način prikazuju: popis odgledanih epizoda, primjere neprimjerenog ponašanja, neprimjerenu mimiku, neprimjerene geste te neprimjeren međusobni kontakt dvaju ili više Oddboda. Pritom ćemo u kontekstu svake tablice objasniti što bi bilo primjereno ponašanje, očekivano u animiranom filmu za djecu te dobne skupine kako bismo ukazali zašto su pojedini primjeri neverbalne komunikacije neprimjereni.

Kako bismo bili što precizniji, poslužiti ćemo se metodom brojenja i prikazati točan postotak epizoda koje imaju najmanje jedan oblik društveno neprihvatljivog ponašanja. U ovom ćemo se radu koristiti metodama analize prilikom raščlanjivanja, a potom sinteze kako bismo objedinili svoje spoznaje. Komparativna će nam metoda omogućiti uspoređivanje prihvatljivog u odnosu na neprihvatljivo ponašanje, a u konačnici slijedi zaključak.

3. Rezultati i rasprava

Prije daljnje analize, valja reći da je ukupno sedam Oddboda: crveni Fuse, plavi Pogo, ružičasta Newt, žuti Bubbles, ljubičasti Jeff, smeđi Slick i zeleni Zee (*Slika 1*). Iako su naizgled vrlo simpatična mala stvorenja, pogotovo jer su u veselim bojama, svaki je od likova nositelj određenog ponašanja ili emocionalnih reakcija koje su često neprimjerene. Fuse nam već svojom crvenom bojom može sugerirati ljutnju i bijes koji iskazuje u većini slučajeva i to na vrlo nasilan način. Pogo ima dva roščića na glavi koji upućuju da je riječ o vrlo zločestom Oddbodu koji uživa u maltretiranju svojih sugrađana. Newt na prvi pogled djeluje vrlo nježno, ali se ponaša vrlo razmaženo (npr. baca hranu). Bubbles je Oddbod koji šokira svojim ponašanjem jer doslovno proždire žive životinje što aludira na njihovo mučenje. Jeff očito pati od opsesivno-kompulzivnog poremećaja jer pretjeruje u svojoj pedantnosti, no ipak se najhumanije ponaša prema ostalim Oddbodsima i životinjama. Slick se uvijek dobro zabavlja i čini se da je, uz Jeffa, jedan od pristojnijih. Međutim, Zee nema osnovne higijenske navike i ne trudi se steći ih.

Slika 1. Oddbods⁴

S ciljem dokazivanja ili opovrgavanja polazne pretpostavke, za ovo smo istraživanje izabrale uzorak od prvih 20 epizoda *Oddbods*a iz prve sezone. S obzirom da bi bilo logično, u tom smislu, govoriti o epizodama 1–20, ipak je riječ o onima 1–15 te 17–21. Naime, internetska stranica Oyo koja je omogućila gledanje animiranog filma vjerojatno je zabunom kopirala epizodu 15 koja je istovremeno i epizoda 16.

S obzirom da ćemo se u daljnjem radu često pozivati na pojedinu epizodu kao izvor, smatramo da epizode valja označiti slovima engleske abecede, od A do T (Tablica 1) kako bismo svoja zapažanja učinile što preglednijima i provjerljivijima.

Izvor	Naziv epizode	Animirani film, sezona, epizoda
A	<i>Upoznaj Fusea</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 1
B	<i>Upoznaj Poga</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 2
C	<i>Upoznaj Newt⁵</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 3
D	<i>Upoznaj Jeffa</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 4
E	<i>Upoznaj Slicka</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 5

⁴ Slika je preuzeta sa stranice: <https://www.youtube.com/watch?v=vKoagds-eWw> (14. 3. 2019).

⁵ Iako je hrvatski prevoditelj na internetskoj stranici (odakle su pogledani sadržaji epizoda) ovu epizodu preveo kao *Upoznaj Newta*, u muškom rodu, dovoljno je odgledati nekoliko epizoda kako bi se zaključilo da je Newt jedini ženski Oddbods (od ukupno 7 malih stvorenja, koliko ih je u filmu). Vidljivo je to po šminkanju, odlasku u shopping, uređivanju za izlazak s jednim od Oddbods a i sl. O sveme tome više u nastavku.

F	<i>Upoznaj Bubblesa</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 6
G	<i>Upoznaj Zeeu</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 7
H	<i>Životinjice i hrana</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 8
I	<i>Dobar, loš i nepodnošljivo naporan</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 9
J	<i>Problemi s prijevozom</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 10
K	<i>Previše vježbanja</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 11
L	<i>Neugodna vožnja</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 12
M	<i>Šaljivac zvan Pogo</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 13
N	<i>Druga strana</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 14
O	<i>Spremni za gužvu</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 15
P	<i>Strpljen – spašen</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 17
Q	<i>Oddbods Talent Show</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 18
R	<i>Problemi u prometu</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 19
S	<i>Podijeliti je lijepo</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 20
T	<i>Neuspješni i žestoki</i>	Oddbods, sezona 1, epizoda 21

Tablica 1. Kronološki popis odgledanih epizoda *Oddbods*a

Prvih je sedam epizoda (A–G) posvećeno karakterizaciji svakog od navedenih likova kako bismo ih upoznali, a u kasnijim će epizodama (H–T) biti naglasak na njihovoj međusobnoj interakciji.

3.1. Zastupljenost scena neprimjerenih ponašanja u *Oddbodsima*

U prethodnom je poglavlju ovoga rada naveden prvi cilj: izračunati postotak u kojem se, na uzorku od 20 epizoda, pojavljuje bilo koji oblik neprimjerenog ponašanja. Pritom analiziramo neprimjerenu mimiku, geste ili fizički kontakt jednog *Oddbods*a s drugim.

Kako bismo dokazale u kojem se postotku javlja neprimjerenost bilo kojeg oblika neverbalne komunikacije, slijedi Tablica 2. U njoj se u lijevom stupcu prikazuje izvor (odnosno pojedina epizoda), a u desnom po jedan primjer. Iako je primjera daleko više, smatramo da je dovoljan barem jedan primjer takve scene iz svake epizode kako bismo ju mogle uvrstiti u postotak.

	Primjer neprimjerenog ponašanja
A	Fuse je razbio budilicu maljem
B	Pogo nepristojno mućka kavu po ustima
C	Newt se želi pomokriti u kantu za smeće
D	Jeff svoj tablet koristi kao frizbi i baca ga po zraku
E	Slick u tramvaju pleše oko šipke, ponašajući se kao da je u disku
F	Bubbles je stavio u usta živo pile i žvače ga
G	Zee pere zube četkom za WC
H	Oddbods pljuju kavu u kafiću
I	Newt Poga gađa kamenjem
J	Jeff namjerno šuta biljku-mesožderku
K	Bubbles namjerno udari boksačku vreću tako da ova padne Fuseu na glavu
L	Fuse motornom pilom prepili deblo stabla kako bi došao do jabuke
M	Pogo namjerno otvori šaht kako bi Bubbles upao u rupe
N	Bubbles je kamenom pogodio zmiju
O	Newt baca igračke iz Kinder jaja oko sebe
P	Zee glasno podriguje
Q	Pogo je četkom, kojom Jeff češka psu stražnjicu, četkao svoj jezik
R	Fuse koluta očima i ljuti se jer je u prometnoj gužvi
S	Zee uporno kiše bez ruke na ustima
T	Bubbles pokušava izgurati Newt iz aviona

Tablica 2. Primjer neprimjerenog ponašanja u *Oddbodsima*

Prethodna Tablica 2. dokazuje da se u svakoj epizodi barem jednom pojavila scena neprimjerenog ponašanja, iz čega proizlazi da se u analiziranom uzorku od 20 epizoda neprimjerenost pojavljuje u čak 100% slučajeva. To je značajan i zabrinjavajući podatak uzmemo li u obzir da je animirani film *Oddbods* namijenjen djeci od treće do desete godine života, po našem mišljenju. Takve slučajeve valja razvrstati prema kriteriju koji je, na neki način, određen i nametnut postavljenim ciljevima. Tako se razlikuju: a) neprimjerena mimika, b) neprimjerene geste, c) neprimjeren fizički kontakt najmanje dvaju Oddbods.

3.2. Prisutnost neprimjerene mimike u *Oddbodsima*

Pojam *mimika* označava „pokrete ličnih mišića“, odnosno „izražavanje osjećaja i misli pokretima mišića lica i drugim dijelovima tijela“ (RHJ⁶ 2000:

⁶ Dalje u tekstu ovom će se kraticom označavati *Rječnik hrvatskoga jezika*. Detaljniji podaci o izdanju navedeni su u popisu literature.

594). *Hrvatski enciklopedijski rječnik* isti taj pojam definira kao „sposobnost da se izrazom lica i pokretima tijela izraze emocionalna stanja“ (HER⁷ 2003: 743).

Jedan je od ciljeva ovoga rada prepoznati, zabilježiti i analizirati neprimjerenu mimiku koja je vidljiva u *Oddbodsima*. U animiranom filmu za djecu, naročito onom koji traje svega pet minuta, očekivali bismo više sretnih izraza lica i empatije. Međutim, *Oddbods* nam donose 23 potvrde neprimjerene mimike koja sugerira da će i ponašanje Oddbods biti u skladu s izrazima lica koje pokazuju. Navedeno je vidljivo iz Tablice 3.

	Primjeri neprimjerene mimike
A	Fuse je stalno smrknut, a obrve su mu debele i tamne
B	Pogo se zlobno smije jer je Fuseu preoteo taksi Pogo se zlobno nasmije pri podmetanju raka nekome u krevet Pogo odglumi nasmiješen i pomirljiv izraz lica, ali da bi kasnije napakostio
C	Newt se glupira dok jede
H	Oddbods piju kavu s izrazom gađenja Fuse je bijesan jer mu netko stalno krađe hranu
J	Jeff s izrazom gađenja gleda Fuseovu tetovažu na ramenu
K	Fuse se podsmijava Bubblesu jer ne može udariti boksačku vreću Fuse se zadovoljno nasmije nakon što je uhvatio Poga užetom
L	Fuse je bijesan jer u avion ne smije unijeti sok Fuse bijesno izlazi iz taksija čiji ga je vozač nepropisno vozio
M	Fuse se trese od bijesa jer su ga Pogo i Slick pogodili lopticom
Q	Zee plače jer je u kinu popio svu Coca Colu
R	Fuse i Newt smrknuto raspravljaju u autiću lunaparka Fuse koluta očima i ljuti se jer je u prometnoj gužvi Pogo prkosi Fuseu na cesti dok su u prometnoj gužvi Pogo je skupio obrve dok provocira Fusea na cesti
T	Bubbles, pri padu iz aviona, fotografira uplašenu Newt koja pada Zee nepristojno nagne cijeli tanjur i sve poždere Zee nepristojno podrigne nakon doručka Pogo se sebično primakne ventilatoru tako da Jeff i Fuse ne mogu imati svježi zrak

Tablica 3. *Neprimjerena mimika u Oddbodsima*

⁷ Dalje u tekstu ovom će se kraticom označavati *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Detaljniji podaci o izdanju navedeni su u popisu literature.

Uvidom u Tablicu 3. vidi se da je mimika upotrijebljena na nekoliko razina, odnosno njome su izražena sljedeća stanja:

- 1) *smrknutost*: Fuse je stalno smrknut, a obrve su mu debele i tamne⁸ (A); Fuse i Newt smrknuto raspravljaju u autiću lunaparka (R);
- 2) *nasmiješenost*:
- 3) *zlobni smijeh i podsmijeh*: Pogo se zlobno smije jer je Fuseu preoteo taksi (B) / zlobno se smije pri podmetanju raka nekome u krevet (B) / odglumi nasmiješen i pomirljiv izraz lica, ali da bi kasnije napakostio drugom (B); Fuse se podsmijava Bubblesu jer ne može udariti boksačku vreću (K);
- 4) *zadovoljni smijeh*: Fuse se zadovoljno nasmije nakon što je uhvatio Poga užetom (K);
- 5) *glupiranje*: Newt se glupira dok jede (C);
- 6) *gadljivost*: Oddbods piju kavu s izrazom gađenja (H); Jeff s izrazom gađenja gleda Fuseovu tetovažu na ramenu (J);
- 7) *bijes*: Fuse je bijesan jer mu netko stalno krađe hranu (H) / bijesan je jer u avion ne smije unijeti sok (L) / bijesno izlazi iz taksija čiji ga je vozač svojom vožnjom doveo u opasnost (L) / trese se od bijesa jer su ga Pogo i Slick pogodili lopticom (M);
- 8) *plač*: Zee plače jer je u kinu popio svu Colu (Q);
- 9) *ljutnja*: Fuse koluta očima i ljuti se jer je u prometnoj gužvi (R);
- 10) *provokacija*: Pogo prkosi Fuseu na cesti dok su u prometnoj gužvi (R); Pogo je skupio obrve dok provocira Fusea na cesti (R); Bubbles namjerno baci Newtin mobitel iz aviona (T) / Bubbles, pri padu iz aviona, fotografira uplašenu Newt koja pada (T);
- 11) *nepristojnost*: Zee nepriстойно nagne cijeli tanjur i sve poždere (T) / nepriстойно podrigne nakon doručka (T);
- 12) *sebičnost*: Pogo se sebično postavi ispred ventilatora tako da Jeff i Fuse ne mogu osjetiti svježi zrak (T).

Vidljivo je da se neprimjerenost mimike očituje u izrazima lica koji su nužno vezani uz neprihvatljivo ponašanje. Pritom se smijeh pojavljuje u kontekstu zabave zbog uspjele nepodopštine kojom se nekom nautilo; pri jedenju se očituju sebičnost i obijest te se rade grimase glupiranja, gadljivosti i proždrljivosti; skupljene obrve i bijes eskaliraju nasiljem; provokacija, koja se vidi na licu, povlači za sobom buduće posljedice osvećivanja.

⁸ Iako Oddbods nisu ljudska stvorenja, s obzirom da su donekle antropomorfizirani (iako ne govore), njihova ponašanja potkrepljujemo stručnom literaturom. Tako Boyes kaže da ljudi, pri ljutnji, „skupljaju i spuštaju obrve“, čak „mogu bljeskati ljutnjom“ što je popraćeno agresivnim držanjem tijela. (Boyes 2009: 20)

3.3. Prisutnost neprimjerenih gesta u *Oddbodsima*

Prema RHJ-u, pojmom *gesta* označava se „pokret tijela, posebice ruku, kojim se pojačava ili zamjenjuje govorni izraz“ (RHJ 2000: 285), a pojam slično tumači i *Hrvatski enciklopedijski rječnik* riječima da je to „pokret udova ili tijela (lica i sl.) kojim se izražava neka misao ili osjećaj ili se popraćuje govor“ (HER 2003: 379).

S obzirom da su *Oddbods* tipičan primjer neverbalne komunikacije jer oni ne govore, u ovom se radu pod pojmom *gesta* podrazumijevaju pokreti tijela (ne lica jer pokrete lica koji čine njegov izraz promatramo kao *mimiku*). U nastavku slijedi Tablica 4. koja donosi primjere neprimjerenih gesta u analiziranom animiranom filmu. U animiranom filmu za djecu bilo bi logično očekivati geste koje upućuju na društveno prihvatljiva ponašanja, naročito jer je poznato da djeca uče oponašanjem. Poželjne bi geste uključivale ponašanja čija bi oponašanja djecu naučila poštovati jedni druge, životinje i prirodu, steći navike poput marljivosti, održavanja higijene, ekonomičnog odnosa prema hrani, nenasilja i tolerancije i sl. Na ovome mjestu ne poistovjećujemo geste i fizički kontakt, već upućujemo da se iz određenih gesti dalje može, ali ne mora govoriti i o kontaktu s kim ili čim. Pritom bi „sve geste trebalo razmatrati u kontekstu u kojem se pojavljuju“ (Pease, Pease 2008: 34).

	Primjeri neprimjerenih gesta
A	Fuse razbije budilicu maljem Fuse baci zubnu pastu i neartikulirano urla Fuse pogodi praznim tetrapakom toster Fuse digne rukama toster i stol, zavrtla ih i baci Pogo namjerno ukrade Fuseu taksi Fuse namjerno razbije računalo na poslu Fuse digne rukama automat u zrak i baci ga Fuse proždrljivo pojede sve iz tanjura Fuse reži na TV Fuse mahnito pritišće svu dugmad na daljinskom upravljaču Fuse uzima bejzbolsku palicu (s vidljivom namjerom razbijanja TV-a) Fuse baci škorpiona Fuse ubije pauka i udari rukom njegovu paučinu Fuse ubije stonogu bacanjem ruksaka na nju Fuse šutne zmiju u zrak

B	Pogo stavlja na četkicu previše zubne paste Pogo pretjeruje u hrani Pogo nepristojno mučka kavu po ustima Pogo namjerno preotme taksi Fuseu Pogo izrađuje papirnate avione umjesto da radi Pogo krađe hranu ostalim kolegama na poslu Pogo vara automat sa sokovima tako što ubaci kovanicu pa je brzo uzme natrag Pogo se omota WC papirom u toaletu i glumi mumiju Pogo podvaljuje Fuseu svoju hrpu nesređenih papira na poslu Pogo napada živog raka na tanjuru Pogo podmetne živog raka nekome ispod prekrivača Pogo gađa tuđe balone svojom praćkom
C	Newt pretjeruje s hranom Newt se na pješačkom prijelazu igra „školice“ pa zamalo izazove prometnu nesreću Newt ljenčari na poslu te slaže Rubikovu kocku Newt se namjerava pomokriti u kantu za smeće Newt na poslu spava do kraja radnog dana Newt slatkiš pojede do pola, a onda ga baci Newt skače po svom krevetu Fuse bijesno baci stol Newt dodiruje trafostanicu i kutiju s velikim znakom opasnosti Newt doslovno pokušava reanimirati mobitel sredstvima iz kola Hitne pomoći Newt zadovoljno ubija pauke – gazi ih nogama te ih šprica sprejom za insekte
D	Jeff svoj tablet koristi kao frizbi i baca ga po zraku
E	Slick u tramvaju pleše oko šipke, ponašajući se kao da je u disku Jeff histerično pritišće svu dugmad u dizalu
F	Bubbles je stavio u usta živog pilića i žvače ga Bubbles se vozi na skejtu tako što se zakvačio za stražnji dio automobila Bubbles iz jabuke zubima čupa žive crve Bubbles iz automata naruči pauke i žvače ih poput čipsa Bubbles je u lonac s kipućom vodom stavio živu žabu Bubbles doslovno proždire žive piliće Bubbles je namjerno namamio male ptiče u mikrovalnu pećnicu
G	Zee pere zube četkom za WC Zee spava na poslu Zee jede čokoladu koju je izvadio iz smeća Zee svjesno liže svoju prethodno zaslinjenu ruku Pogo prkosi Zeeju i maše mu pečenim batakom dok ovaj vježba u teretani

Što poručuju *Oddbods*: primjer neprimjerene neverbalne komunikacije

H	Pogo isprevrće Jeffove knjige Pogo pokušava ubiti kukca Jeffovim tabletom Oddbods pljuju kavu u kafiću Bubbles je na safariju napao i sažvakao egzotičnu pticu
I	Pogo svojom pantomimom namjerno navede Jeffa da se zabije u staklena vrata
J	Jeff namjerno šutne biljku-mesožderku Zee pere palubu „vodom“ iz kante u kojoj je Jeffova povraćotina
L	Zee ispljune Colu u praznu bocu, a onda ponudi to Fuseu koji ništa nije vidio Fuse motornom pilom prepili deblo stabla kako bi došao do jabuke
M	Pogo se namjerno ubaci u svoj putni kofer Fuse poludi na poslu: šutne nogom računalu, baci sve papire, razbije i probije vrata Pogo namjerno na pod stavi koru banane kako bi ozlijedio Bubblesa Pogo namjerno ispriječi dršku metle kako bi Bubbles pao preko nje Pogo namjerno otvori šaht kako bi Bubbles upao u rupu
N	Newt i Fuse uznemireno skaču po fotelji jer su se uplašili ogromnog kukca Newt i Pogo glupiraju se na poslu – spuštaju i dižu visinu svog stolca Newt je bacila tablet u zrak Bubbles i Newt koriste mobitel dok su na toaletu Bubbles je kamenom pogodio zmiju Bubbles je bacio zmiju u zrak Bubbles si je za večeru poslužio zmiju s jabukom u ustima na pladnju
O	Newt baca igračke iz Kinder jaja oko sebe
P	Pogo u čitaonici namjerno lupa kemijskom olovkom po stolu Fuse ljutito skoči na stol i Pogu nogama uništi kemijsku olovku Zee odguruje jelo i ono završi na podu Zee glasno podriguje Zee obriše usne računom u restoranu Fuseu zvoni mobitel u kinu Jeffu zvoni mobitel u kinu Fuse uzima Jeffov mobitel i igra se njime u kinu nakon što je Jeffa izbacio naglavačke jer mu je smetao mobitel Pogo je na dražbi razbio vazu čekićem
Q	Pogo pokušava ubiti muhu Zee urliče od ljutnje jer mu je u kinu ponestalo kokica Pogo je četkom, kojom Jeff češka psu stražnjicu, zabunom četkao svoj jezik

R	Pogo namjerno trubi kao luđak kako bi isprovocirao Fusea na cesti Pogo udara trubu rukama i nogama kako bi još više isprovocirao Fusea Fuse se toliko trese od bijesa u automobilu da mu izleti zračni jastuk Pogo se na poslu vozi u uredskom stolcu, a moč-dršku koristi kao veslo Oddbods se glupiraju na poslu te voze u svojim stolicama, sa zviždaljkom u ustima i gumenim odčeppljivačem odvoda Jeff skoči na krov svog auta te glumi opernog pjevača čime zaustavi promet Oddbods skoče na krovove svojih automobila i svaki glumi opernog pjevača
S	Zee uporno kiše bez ruke na ustima
T	Zee se izbljuje u Newtinu torbicu Slick uključuje TV tako što udari svojom stražnjicom po njemu Fuse ljutito sruši TV na pod Bubbles namjerno baci Newtin mobitel iz aviona

Tablica 4. Neprimjerene geste u *Oddbodsima*

Prema Tablici 4. evidentno je ukupno 98 potvrda neprimjerenih gesta što bi, u kontekstu odgledanih 20 epizoda, značilo da se u svakoj epizodi pojavilo 4,9, odnosno 5 nepoželjnih scena. S obzirom da svaka epizoda traje nešto kraće od 5 minuta, jasno je da se prosječno u svakoj minuti javlja barem jedan primjer lošeg ponašanja.

Iz tablice je vidljivo da su takve geste često povezane s **hranom** s kojom je u vezi:

- 1) *proždrljivost*: Fuse proždrljivo pojede sve iz tanjura (A);
- 2) *neumjerenost*: Pogo (B) i Newt pretjeruju s hranom (C);
- 3) *nepristojnost*: Pogo nepristojno mučka kavu po ustima (B);
- 4) *krađa*: Pogo krađe hranu ostalim kolegama na poslu (B);
- 5) *bacanje*: Newt slatkiš pojede do pola, a onda ga baci (C); Zee odguruje jelo i ono završi na podu (P);
- 6) *pljuvanje*: Oddbods pljuju kavu u kafiću (H); Zee ispljune Colu u praznu bocu, a onda ponudi to Fuseu koji ništa nije vidio (L);
- 7) *nezadovoljavanje higijenskog standarda*: Zee jede čokoladu koju je izvadio iz smeća (G).

Ponekad je hrana povezana i s okrutnim odnosom prema **životinjama** koje se pritom promatraju:

- 1) *kao hrana*: Fuse napada živog raka na tanjuru (B); Bubbles je stavio u usta živog pilića i žvaće ga (F) / iz jabuke zubima čupa žive crve (F) / iz automata naruči pauke i žvaće ih poput čipsa (F) / u lonac je s kipućom vodom stavio živu žabu (F) / doslovno proždire žive piliće (F) / namjerno je namamio male ptice u mikrovalnu pećnicu (F) / na safariju je napao i sažvakao egzotičnu pticu (H) / za večeru si je poslužio zmiju

s jabukom u ustima na pladnju (N);

- 2) *kao objekt na kojemu se provodi nasilje*: Fuse baci škorpiona (A) / ubije pauka i uništi rukom njegovu paučinu (A) / ubije stonogu bacanjem ruksaka na nju (A) / šutne zmiju u zrak (A); Newt zadovoljno ubija pauke – gazi ih nogama te ih šprica sprejom za insekte (C); Pogo pokušava ubiti kukca Jeffovim tabletom (H) / pokušava ubiti muhu (Q); Bubbles je kamenom pogodio zmiju (N) / bacio zmiju u zrak (N).

Okrutni su i prema **prirodi**: Jeff namjerno šutne biljku mesožderku (J); Fuse motornom pilom prepili deblo stabla kako bi došao do jabuke (L).

Osim prema životinjama i prirodi, *Oddbods* se često neprimjereno ponašaju prema materijalnim predmetima, uništavajući ih i bacajući te provodeći **vandalizam**:

- 1) *u svom domu*: Fuse razbije budilicu maljem (A) / baci zubnu pastu (A) / pogodi toster praznim tetrapakom (A) / zavitla i baci toster, automat (A) i stol (A, C) / mahnito pritišće svu dugmad na daljinskom upravljaču (A) / uzima bejzbolsku palicu (s vidljivom namjerom razbijanja TV-a) / ljutito sruši TV na pod (T); Newt skače po svom krevetu (C); Newt i Fuse uznemireno skaču po fotelji jer su se uplašili ogromnog kukca (N);
- 2) *na poslu*: Fuse namjerno razbije računalo (A) / poludi na poslu: šutne nogom računalo, baci sve papire, razbije i probije vrata (M); Jeff histerično pritišće svu dugmad u dizalu (E);
- 3) *u prirodi*: Jeff svoj tablet koristi kao frizbi i baca ga po zraku (D); Newt također baca svoj tablet u zrak (N) / baca igračke iz Kinder jaja oko sebe (O);
- 4) *u čitaonici*: Pogo isprevrće Jeffove knjige (H); Fuse ljutito skoči na stol i Pogu nogama uništi kemijsku olovku (P);
- 5) *na dražbi*: Pogo je razbio vazu čekićem (P).

Oddbods svojim gestama često upućuju na radnje koje su povezane s **opasnošću i neoprezom**:

- 1) *u prometu*: Newt se na pješačkom prijelazu igra „školice“ pa zamalo izazove prometnu nesreću (C); Bubbles se vozi na skejtu tako što se zakvačio za stražnji dio automobila (F); Pogo se namjerno ubaci u svoj putni kofer (M); Fuse se toliko tresе od bijesa u automobilu da mu izleti zračni jastuk (R); Jeff skoči na krov svog automobila te glumi opernog pjevača čime zaustavi promet (R); *Oddbods* skoče na krovove svojih automobila i svaki glumi opernog pjevača (R);
- 2) *pri kontaktu s električnom strujom*: Newt dodiruje trafostanicu i kutiju s velikim znakom opasnosti (C) / doslovno pokušava reanimirati mobitel sredstvima iz kola Hitne pomoći (C).

Iako su namijenjeni djeci, a i sami predstavljaju likove koji bi, prema svojoj vjerojatnoj dobi, trebali ići u vrtić ili eventualno školu, Oddbods i su zaposleni. Svi rade u nekom uredu u kojemu je šef Jeff, a pritom svojim gestama ukazuju na **nemaran odnos prema poslu**:

koji proizlazi iz želje za zabavom: Pogo izrađuje papirnate avione umjesto da radi (B) / vozi se u uredskom stolcu, a moč-dršku koristi kao veslo (R); Newt ljenčari, slažući Rubikovu kocku (C) / spava na poslu do kraja radnog dana (C) kao i Zee (G); Newt i Pogo glupiraju se na poslu, spuštajući i dižući visinu svojih stolaca (N); Oddbods se glupiraju na poslu te voze u svojim stolicama, sa zviždaljkom u ustima i gumenim odčepljivачem odvoda (R).

Primjećuje se izrazita **nepristojnost**: Pogo vara automat sa sokovima tako što ubaci kovanicu pa je brzo uzme natrag (B) / omota se WC papirom u toaletu i glumi mumiju (B) / četkom, kojom Jeff četka psu stražnjicu, četkao je svoj jezik (Q); Newt se želi pomokriti u kantu za smeće (C); Slick u tramvaju pleše oko šipke, ponašajući se kao da je u disku (E); Zee pere zube četkom za WC (G) / svjesno liže svoju prethodno zaslinjenu ruku (G) / pere palubu „vodom“ iz kante u kojoj je Jeffova povraćotina (J) / glasno podriguje (P) / obriše usta računom u restoranu (P) / urliče u kinu jer mu je ponestalo kokica (Q) / uporno kiše bez ruke na ustima (S) / izbljuje se u Newtinu torbicu (T); Bubbles i Newt koriste mobitel dok su na toaletu (N); i Fuseu i Jeffu zvone mobiteli u kinu (P).

Oddbods često gestama pokazuju želju **napakostiti onom drugom**:

iz zabave i obijesti: Pogo namjerno ukrade Fuseu taksi (A, B) / podvaljuje Fuseu svoju hrpu nesređenih papira na poslu (B) / podmetne živog raka nekome ispod prekrivača (B) / gađa tuđe balone svojom praćkom (B) / prkosi Zeeju i maše mu pečenim batakom dok ovaj vježba u teretani (G) / svojom pantomimom namjerno navede Jeffa da se zabije u staklena vrata (I) / namjerno na pod stavi koru banane kako bi ozlijedio Bubblesa (M) / namjerno ispriječi dršku metle kako bi Bubbles pao preko nje (M) / namjerno otvori šaht kako bi Bubbles upao u rupu (M) / u čitaonici namjerno lupa kemijskom olovkom po stolu (P) / namjerno trubi kao luđak kako bi isprovocirao Fusea na cesti (R) / udara trubu rukama i nogama kako bi još više isprovocirao Fusea (R); Fuse uzima Jeffov mobitel i igra se njime u kinu nakon što je Jeffa izbacio naglavačke jer mu je smetao taj isti mobitel (P).

Navedeni nam primjeri sugeriraju apsolutnu neprimjerenost u odnosu prema hrani (proždrljivo proždiranje i jedenje iz obijesti), nepoznavanje i nepoštivanje bontona (mućkanje kave po ustima, pljuvanje), naročito okrutan odnos prema životinjama (mučenje pri jedenju „na živo“ ili mučenje iz zabave). Oddbods se nemarno odnose prema prirodi, potiču vandalizam uništavanjem predmeta unutar i izvan doma npr. nogama, čekićem i sl. Oponašanje

bi njihovog ponašanja bilo jako opasno ukoliko bi se i djeca igrala na pješačkom prijelazu, usprkos cestovnom prometu ili se igrala s električnom strujom, samo zato što se sve to događa i u njihovom animiranom filmu. Valja nam još spomenuti geste u kojima se vidi neodgovoran odnos prema poslu, nepristojnost ili provociranje drugoga.

3.4. Prisutnost neprimjerenog međusobnog kontakta dvaju ili više Oddbods

Želja Oddbods da napakoste jedni drugima različitim gestama usko je povezana i s njihovim međusobnim neprimjerenim fizičkim kontaktom. Pritom mislimo na situacije u kojima dolazi do naguravanja, udaranja onog drugog, maltretiranja i nasilja općenito. Opet ponavljamo, s obzirom da je ovaj animirani film namijenjen djeci vrtićkog i predškolskog uzrasta, koja su sklona oponašanju, bilo bi poželjnije prikazivati nenasilje i time ih učiti mirnom rješavanju mogućih konflikata. Analizom odgledanog uzorka, uočile smo čak 21 potvrdu nasilnog dodira⁹ što prikazujemo Tablicom 5.

	Primjeri neprimjerenog međusobnog kontakta dvaju ili više Oddbods
A	Fuse gura druge Oddbodse kako bi ušao u vlak
B	Newt i Fuse iz osвете svežu Poga za balone i onda ga gađaju praćkom Pogo baci Fuseu tortu u lice Poga u disku napadnu ostali Oddbods i sruše ga na pod
C	Newt, kao članica žirija, ozljeđuje kandidate koji joj se ne sviđaju – jednog odbaci u zrak, jedan propadne kroz tlo, a jednog metalna kuka povuče sa strane
H	Newt udari Poga tavicom kako bi spasila raka Oddbods kradu Fuseu šarene krafne
I	Pogo puhne maslačkov sadržaj Newt u usta Newt Poga gađa kamenjem Newt grubo udara Oddbodse dok se probija prema vlaku
K	Bubbles namjerno napuca boksačku vreću tako da padne Fuseu na glavu Fuse pripremi klopku za Pogu te ga doslovno uhvati užem poput zeca
M	Pogo i Slick dobacuju se lopticom na poslu Pogo i Slick slučajno pogode Fusea
P	Fuse naglavačke izbacuje Jeffa iz kina jer je Jeffu zvonio mobitel Newt i Fuse fizički nasreću jedno na drugo tijekom javne dražbe

⁹ U svojoj knjizi *Govor tijela: brzo i lako* Webster kaže da je „haptika riječ koja se koristi za opisivanje bilo kojeg oblika neverbalne komunikacije gdje se koristi dodir“ (Webster 2014: 128).

Q	Pogo, kao član žirija, slučajno teško ozlijedi druge Oddbodse: jednog povuče metalna kuka, jedan propadne kroz šaht, a jednog skakaonica odbaci u vis
R	Pogo se namjerno zabija svojim autićem u lunaparku u druge Oddbodse
S	zbog Zeejevog nepristojnog kihanja, zelena sluz završi Jeffu na ustima
T	Bubbles pokušava izgurati Newt iz aviona Zee sruši Newt na pod kako bi joj preteo doručak

Tablica 5. Neprimjeren međusobni kontakt dvaju ili više Oddbodsa

Do neprimjerenog fizičkog kontakta dvaju ili više Oddbodsa dolazi iz sljedećih razloga:

- 1) *zbog sebičnosti*: Fuse gura druge Oddbodse kako bi ušao u vlak (A); Newt grubo udara Oddbodse dok se probija prema vlaku (I); Zee sruši Newt na pod kako bi joj preteo doručak (T);
- 2) *zbog osvete*: Newt i Fuse svežu Poga za balone i onda ga gađaju praćkom (B); Poga u disku napadnu ostali Oddbodsi i sruše ga na pod (B); Newt Poga gađa kamenjem (I); Fuse pripremi klopku za Poga te ga doslovno uhvati užem poput zeca (K); Fuse naglavačke izbacuje Jeffa iz kina jer je Jeffu zvonio mobitel (P);
- 3) *zbog zabave i objesti*: Pogo baci Fuseu tortu u lice (B); Newt, kao jedina članica žirija, ozljeđuje kandidate koji joj se ne sviđaju – jednog odbaci u zrak, jedan propadne kroz tlo, a jednog metalna kuka povuče u stranu (C); Oddbodsi kradu Fuseu šarene krafne (H); Pogo puhne maslačkov sadržaj Newt u usta (I); Bubbles namjerno udari boksačku vreću tako da padne Fuseu na glavu (K); Pogo se namjerno zabija svojim autićem u lunaparku u druge Oddbodse (R); Bubbles pokušava izgurati Newt iz aviona (T);
- 4) *zbog obrane koga drugog ili obrane svog mišljenja*: Newt udari Poga tavicom kako bi spasila raka (H); Newt i Fuse fizički nasrću jedno na drugo tijekom javne dražbe (P);
- 5) *iz slučajnih razloga*: Pogo i Slick slučajno pogode Fusea (M); Pogo, kao jedini član žirija, slučajno teško ozlijedi druge Oddbodse: jednog povuče metalna kuka, jedan propadne kroz šaht, a jednog skakaonica odbaci u vis (Q); zbog Zeejevog nepristojnog kihanja, zelena sluz završi Jeffu na ustima (S).

Navedeni nam primjeri također potvrđuju da je neverbalna komunikacija Oddbodsa neprimjerena jer u kontaktu jednih s drugima dolazi do nasilja zbog osvete, zabave i objesti. Do istoga dolazi iz obrambenih razloga, ali i posve slučajno. U svakom slučaju, ne opravdavamo pojavu nasilja u animiranim filmovima za djecu.

4. Zaključak

Animirani film *Oddbods* namijenjen je djeci, a i privlačan im je što dokazuju prethodni podaci o gledanosti. Moguće je da je jedan od razloga privlačnosti kratkoća pojedine epizode (budući da je u ranoj dobi teško održati koncentraciju), ali i simpatična mala čudovišta. Sedam malih stvorenja stanovnici su Bodvillea, mjestašca u kojemu svakodnevno doživljavaju nove avanture, ali i stvaraju jedni drugima probleme. Upravo zbog činjenice da je ovaj animirani film izuzetno privlačan djeci, a znajući da su današnje generacije izložene različitim nepoželjnim sadržajima, u svom smo istraživanju pošle od pretpostavke da i *Oddbods* sadrže scene neprimjerenog ponašanja. Kako bismo ju dokazale ili opovrgnule, postavile smo si 4 cilja.

Jedan je od ciljeva bio matematički izmjeriti postotak neprimjerenih scena u istraženom korpusu. Otkrile smo da se u svakoj od 20 epizoda javlja najmanje jedan primjer takvog ponašanja što dovodi do zabrinjavajućeg postotka od 100%. Neprimjerenost se očitovala u određenoj mimici i gestama koje su dovodile do društveno neprihvatljivog ponašanja te fizičkom kontaktu najmanje dvaju *Oddbods*a pri čemu je jedan drugome učinio nešto zlobno.

Veliki problem predstavlja činjenica da u tih 20 epizoda postoji čak 23 potvrda neprimjerene mimike, 98 potvrda takvih gesta i 21 potvrda neprimjerenog fizičkog kontakta. To znači da djeca, gledajući prvih 20 epizoda *Oddbods*a, jesu (bila) izložena velikoj količini neprikladnih sadržaja sa čak 142 primjera što je prosječnih 7 scena po svakoj epizodi. Zašto je to problematično?

Oddbods su, u vizualnom smislu, vrlo privlačni djeci zbog svojih živih boja i vratolomija koje svakodnevno izvode. Osim toga, traju nepunih 5 minuta što znači da dijete u tom vremenskom intervalu može zadržati pažnju i koncentraciju te (pod)svjesno upijati sadržaj. S obzirom da još uvijek nije sposobno kritički promišljati o ponuđenim medijskim sadržajima, postoji opasnost da će poželjeti oponašati nekog od svojih animiranih likova jer nema razvijen osjećaj odgovornosti i jer se i njegovi *Oddbods* često izvuku nekažnjeno.

Epizode prikazuju vrlo nasilan odnos *Oddbods*a prema životinjama i prirodi, neodgovorno ponašanje u svakodnevnim situacijama koje često budu opasne (nakon buđenja, tijekom doručka, u prometu, na izletu i sl.), vrlo nasilan pristup drugim *Oddbods*ima što bi u slučaju djeteta moglo biti prema njegovim vršnjacima. S obzirom da su to djetetu neke poznate situacije, lako bi se moglo dogoditi da ih počne primjenjivati u svojoj svakodnevnici, misleći da je riječ o igri ili da će sve završiti kao i u animiranom filmu.

Kako bismo djecu medijski opismenili, smatramo da ih ne treba udaljavati od ovakvih sadržaja, ali im ne treba dozvoliti da ih sami gledaju. Odrasla

osoba, zahvaljujući svojoj zrelosti i životnom iskustvu, zajedničkim gledanjem animiranog filma *Oddbods* može pokazati i objasniti djetetu zašto nešto nije ili jest dobro. Valjanom argumentacijom negativne strane ovakvih filmova mogu se preoblikovati u edukativnu funkciju.

Izvori¹⁰:

- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27770-oddbods-epizoda-1> (1. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27771-oddbods-epizoda-2> (1. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27772-oddbods-epizoda-3> (1. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27773-oddbods-epizoda-4> (1. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27774-oddbods-epizoda-5> (2. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27775-oddbods-epizoda-6> (2. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27885-oddbods-epizoda-7> (2. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27970-oddbods-epizoda-8> (2. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27971-oddbods-epizoda-9> (3. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27972-oddbods-epizoda-10> (3. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27973-oddbods-epizoda-11> (3. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/27974-oddbods-epizoda-12> (3. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28170-oddbods-epizoda-13> (4. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28171-oddbods-epizoda-14> (4. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28217-oddbods-epizoda-15> (4. 2. 2018).

¹⁰ Svi su izvori naknadno pregledani i potvrđeni s datumom 5. 6. 2018. (12:20).

- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28286-oddbods-epizoda-17> (4. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28287-oddbods-epizoda-18> (5. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28288-oddbods-epizoda-19> (5. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28289-oddbods-epizoda-20> (5. 2. 2018).
- NOVA TV. Oyo.
<http://oyo.dnevnik.hr/product/za-djecu/28290-oddbods-epizoda-21> (5. 2. 2018).

Literatura

- Aćimović, Danica, Estetika televizije i njen manipulativni uticaj na društvo, *Aktuelnosti*, sveska 3, 34, 2016, str. 27–33.
- Anić, Vladimir, ur. i dr., Hrvatski enciklopedijski rječnik, Novi Liber, Zagreb, 2003.
- Antolović, Kamilo, Govor tijela: ilustrirani priručnik, K&K PROMOTION, Zagreb, 2013.
- Boyes, Carolyn, Jezik tijela: tajni jezik gesti i držanja, Kigen, Zagreb, 2009.
- Burić-Moskaljov, Mirjana, Poruke bez riječi: umijeće neverbalnog komuniciranja, TIM press, Zagreb, 2014.
- Hadžiselimović, Dževdet, (Video)medijska pismenost, manipulacija, ovisnost, *Metodički ogledi* 11, 1, 2004, str. 29–40.
- Knezović, Katica, Maksimović, Iva, The Manipulative Power of Mass Media and Their Ethically Questionable Influence on Children, *Diacovensia* 24, 4, 2016, str. 645–666.
- Knežević, Ana Nuša, A što s maslinom? Pravila ponašanja i govor tijela, Mozaik knjiga, Zagreb, 2003.
- Pavelin-Lešić, Bogdanka, Vizualna obilježja govorenoga jezika, FF press, Zagreb, 2013.
- Pease, Allan; Pease, Barbara, Velika škola govora tijela, Mozaik knjiga, Zagreb, 2008.
- Rijavec, Majda; Miljković, Dubravka, Neverbalna komunikacija: jezik koji svi govorimo, IEP – D2, Zagreb – Karlovac, 2002.
- Sigman, Aric, Daljinski upravljani: kako televizija šteti našim životima – i što po tom pitanju možemo učiniti, Ostvarenje, Lekenik, 2009.
- Šonje, Jure, ur. i dr., Rječnik hrvatskoga jezika, Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“ i Školska knjiga, Zagreb, 2000.

- Webster, Richard, Govor tijela: brzo i lako, Leo-commerce, Rijeka – Zagreb, 2014.

Internetska stranica:

- The Oddbods Show Fandom:
- https://theoddbodsshow.fandom.com/wiki/The_Oddbods_Show_Wiki (14. 3. 2019).

Valentina MAJDENIĆ
Andrea VUČETIĆ

WHAT DO ODDBODS SAY: EXAMPLE OF INAPPROPRIATE NONVERBAL COMMUNICATION

Despite the growing influence of social networks on the youth, younger children are still prevalently exposed to television. In particular, motion pictures or animated content is accessible and appealing to children if the pictures are accompanied by voice-overs in their native tongue or if they are based on nonverbal communication, as is the case with the animated series *Oddbods*. It is short animated film for children of kindergarten or pre-school age, which depicts the everyday life of seven little monsters: Fuse, Pogo, Newt, Bubbles, Jeff, Slick and Zee. Keeping in mind that children nowadays are exposed to the manipulative influence of television, often featuring inappropriate content even by means of animated features, we researched the examples of inappropriate nonverbal communication in *The Oddbods Show*. Based on the assumption that the episodes of this animated series display examples of inappropriate behaviour, the research is based on four main research goals – to calculate the percentage of occurrence of inappropriate content, to detect similar behaviours by way of facial expressions and gestures evident in various states and emotions, to group the detected gestures together and categorise them according to the Oddbods' attitude and behaviour towards food, animals, nature, work, material objects, traffic, etiquette, as well as their mutual relationships, and finally to analyse inappropriate physical contact among two or more Oddbods.

Key words: *animated film, violence, inappropriateness, nonverbal communication, Oddbods*